

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 „
Pe un pătrar de an	12 1/2 „
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei.

De prin Bucovina românească și înstrăinată.

De: **Stefan Bosie.**

Apa trece, pietrele rămân. Românii din Bucovina, deslipiți dela matcă, jefuiți de bunurile lor materiale, copleșiți de veneticii Galitiei, și siliți a cerceta școala și biserica unde nu-și mai auziau limba, au tânjit, se înțelege, dar nu au pierit cu totul. Până pe la 1849 s'au ținut chiar bine, căci în biserici nu se slujea altfel decât în românește, iar mitricele și cărțile bisericești, chiar în comune complet înstrăinate astăzi ca Vitelufca, Crisciatic, se țineau deasemeni în românește, după cum ne asigură părintele paroh Ivanovici dela biserica din Jucica nouă, care a păstorit la tinerețe prin acele locuri. Desigur, că nu avem la îndemână date precise, ca să urmărim pas cu pas înstrăinarea Românilor în Bucovina. Rutenii se pretind băștinași, așa că n'aveau nici un interes, ca să țină o socoteală în deaproape, de cât au dat și cât au luat, iar Austria, ca cea cu musca pe căciulă, cultiva toate culorile de pe lume în mândra noastră grădină, că doar—doar o schimba fața Bucovinei, îndepărtându-ne pe noi cei păgubiți de a o mai recunoaște și deci implicit de a o mai revindica.

În Bucovina, după statistica Austriei, la anexare se găseau 65.000 Români și 8000 Ruteni.

La 1910, tot după o statistică a Austriei, se găseau în Bucovina 278.000 Români și 300.000 Ruteni, adică de 4 ori mai mulți Ruteni și abia de 4 ori mai mulți Români ca la anexare; și cine știe ce ar mai fi rămas peste 100 de ani, dacă mai trăia Austria? Probabil, îi vopsia pe toți Românii în Ruteni!

Este prin urmare evident, că Românii din Bucovina au fost măsluiți și subtilizați. Austriei îi trebuiau complici în această operă, căci singură nu putea înghiți atâția Români,—Nemții dela Viena neconsimțind să vină în Bucovina „altfel, decât în calitate de Herr Doctor, ori Herr Profesor și vorba aceia: cu o floare nu se face primăvara. A deschis dar larg porțile Galitiei și a strigat din baerile inimii: Năvăliți calicime, că e rost de procopseală! Vesela grădină s'a umplut pe dată de omizi. Cu

traista în băț, ori cu cărucioare trase de câini, Rutenii s'au aciuit mai întâi pe lângă curțile boeresti, ca argați, și apoi pela mazili și răzeși, și când s'au înfipt bine, au înființat prin sate și sucursale, ca un fel de partea II-a dela trenuri, dându-ne Mămăeștii Noi, Jucica Nouă, etc.

Bir și armată nu au dat 50 ani dela anexare, așa că toată lumea eșia perfect mulțumită. Românul biet, deși simția, că forfotesc pe el omizile galițiene, ce era să mai zică, când Neamțul era așa de mărinimos, de-l scutea 50 de ani de bir și armată? Că de cei din Galitia ce putea să fie mai bine, când plecau dela fierțura de orz măcinat, și ajungeau la mămăliga de păpușoi și la pâinea de grâu, de care nici nu se auzea pe vremea aceea în satele galițiene.

Încet, încet, bătrânii se duc, și tinerii n'aveau de unde auzi de Ștefan cel Mare, ori Alexandru cel Bun, —arcașii dela granița Poloniei fiind rusificați odată cu „căvalăria” de noblețe ce le-o conferea Austria. Mănăstirile Putnei, Suceviței, Dragomirnei, Pătrăuților, Ilișeuților, Moldovița, Solca, Humorul, întemeiate de ctitori și donatori ca Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Eremia Movilă și Petru cel Șchiop, se părăsesc ori se închid cu cu totul. În mănăstiri era oarecare cultură și acolo știa bine Austria, că se ține vie flacăra Românismului. Și le-a închis treptat, treptat, luându-le moșiile și bunurile abia 11 ani dela anexare și formând din ele un singur fond numit al religiei, din care trebuiau să se întrețină bisericile și slujitorii ei. Moșiile, și ele s'a numit tot după sistema de măsluire și subtilizare a Austriei: „Camerale”, adică împărătești, ca și când dela 1402, de când domitorii noștri le-au închinat mănăstirilor, și până la 1775, când Austria a binevoit a le șterpeli, ele tot de asta s'au văetat, că nu sunt „Camerale”.

În fine la închiderea izvoarelor de lumină și putere românească, ce au fost vechile mănăstiri, Austria aduce la scaunul de episcopat, după moartea lui Dosotei Herăscul pe renegatul Vlachovici, care, cât a păstorit, le-a impus preoților să-și slavizeze numele, atât pe ale lor cât și pe ale poporenilor, creând acele corcitură ridicole de nume ca: Riuleac, Ciutuleac, Cuculeac, Ursuleac, Pro-danciuc, etc. Ba pe unii cu nume mai frumoase românești, lăcomia popilor și setea lor sălbatecă de slavizare,

i-au măsluit cu totul, traducând înțelesul numelor direct în rusește, făcând de pildă din Comoroșanu: Dutca, iar din Moldovan: Ucrainski. Într-o conferință ținută la Casa de Educație Națională în Sadagura Cernăuților, cel ce scrie aceste rânduri a relevat acțiunea perfidă a celor cari urmăreau cu o perseverență feroce înstrăinarea Plășilor și Arcașilor noștri. Cu acest prilej prietenul Dutca, învățător în Rohosna, a fost martor la reconstituirea actului de măsluire, pe care popa galițian l-a săvârșit cu el la botez, schimbându-i numele din Comoroșan în Dutca. Dutca se știe, că este denumirea unei monede de foarte mică valoare. În Rarancea, sat curat românesc, în care a văzut lumina zilei prietenul Dutca, s'a operat această miraculoasă transformare. D-sa ni-i mulțumitor, cred, pentru că astăzi a început a-și zice pe vechiul nume al părinților Comoroșani, svărlind Dutca, pe care perfidia și lăcomia popilor galițieni i-o lăsase la botez drept unică amintire a originii sale.

Nu mai puțin impresionată a fost altă dată conferința ținută de presidentul Casei Naționale, Maiorul Anghelescu Nicolae din regt. 12 Artilerie și de mine la o sărbătoare școlară în Jucica veche, sat românesc rutenizat, și unde locuitorii, în frunte cu vrednicul dascăl Lăcustă și cucernicul preot Leucă, își zic Ucrainieni, cu toate că pe nici unul nu-l chiamă Hilmizki ori Scoropatzki și nici nu au avut rude ori înaintași, cari să fi luptat cândva sub steag ucrainian. Doar copii de țărani, mlădițe crude și neprefăcute, cât mai cuvântează prin dragostea și ușurința cu care deprind limba și cântecile noastre, de vechea stăpânire și datină românească prin aceste locuri. Cei bătrâni s'au dus de mult, iar tinerii, învățați de Pihuleac și de Stotzki, cântă pe toate tonurile „nașae Bucovena“, și nu vor să credea, că această țărișoară a fost cândva alt ceva de cât refugiu al calicimei și vermiilor galițieni.

Ne trebuie o generație de primenit și oameni de inimă, cari se pregătesc pe cei cari vor deveni învățători în Bucovina. Astăzi, dușere, nu-i avem decât în foarte rari exemplare, ca tânărul Jemna, ori ca vrednicul bătrân Abageriu. Administrația și celelalte instituții sunt înstrăinate, ori fac politică. Din Regat nu vine nimeni pentru apostolat în Bucovina și nici nu ar avea pentru ce, dat fiind, că guvernul se desinteresează complect de cultivarea unei vieți românești acolo. Ar rămânea să așteptăm opera școalelor normale—pe care o dorim cât mai intensă—pentru întărirea cadrelor învățătoarești în Bucovina. În tot cazul vom avea mult de lucru, căci dela anexarea Bucovinei și până la venirea noastră s'au prăvălit mereu la vale din Galiția Mazurii, cu popii și dascălii lor. Cadrele bisericesti și școlare au fost aproape pe deantregul înlocuite cu Galițieni. Atât în sate cu nume românești ca Mămăești, Cuciuorul Mare, Boianul, cât și în cele cu nume slavizate ca Jadova, Rohosna, Horășeuți. Cernauca (leagănul Harmuzăcheștilor), și unde puhoaiile, galițiene au fost mai impetuoase, se păstrează încă și astăzi vechile mărturii ale trecutului nostru,—pietrele și crucile dela morminte,—cu inscripții de ctitori bisericesti și mari proprietari ca Zota, Goian, Tabără, Baloșescu,

ori de Răzeși ca Isăcescu, Tăutu, Țintă, Țoca, etc. În cimitirul cel vechi dela Cernăuți din Strada Universității, până la 1830, inscripțiile de pe morminte sunt numai românești. Și astăzi, ca o ironie a soartei, stăpânirea românească a răvășit și cele câteva morminte rămase dela Austria, înlesnind înființarea pe locul acela a nu știu cărui cămin evreesc.

Iată dar, că biserica ne-a fost de mare ajutor pretutindeni.

În Bucovina mai ales, biserica a fost scutul de apărare al Românilor, și numai prin ea Românii au fost întăriți în lupta de rezistență, putând a se menține ca naționalitate aparte în cei 160 ani de robie străină. Poporul, dărz și conservator din fire, nu a cedat pe alocuri decât în fața numărului covârșitor de străini, și anume acolo, unde veneticii au ocupat școala și biserica cu preoți și învățători galițieni; chiar nordul Bucovinei, ca Rogojinețul de pildă, mai amenințat de invaziuni, până la 1862 a purtat slujba bisericească și mitricile în românește. Și dacă aceasta este situația comunelor de pe linia de graniță, cele mai expuse înstrăinării pentru celelalte din josul Bucovinei, nici vorbă nu a fost de rutenizare, până ce episcopii renegați, ca Vlachovici și dascăli emigrați din Galiția nu au organizat, sub scutul Austriei, operă de rutenizare intensă prin dol și silnicie.

Dar o nenorocire nu vine niciodată singură: cu năpădirea Galițienilor în Bucovina, au târât după ei și ritul bisericesc greco-catolic, — această corcitură informă și hibridă, care amestecă într'un dedal de forme ceremonialuri a două religii, fără să reprezinte cum trebuie nici una,—greco-catolicismul, în felul cum l-am văzut exercitat prin locurile acelea, este ceva monstruos și ridicol; biserica lor din Bucovina își face mai curând impresia unei opere răsuflete. Am vizitat adesea biserica Rusnecilor din Cernăuți, care mai păstrează încă și astăzi pe pereți urmele de pictură ale sfinților noștri vechi. Sărmanii ctitori, cum s'or cutremură ei de revoltă împotriva veneticilor, cari le-au furat lăcașul și le-au stricat legea.

Rusnecii aceștia, cari ne numesc pe noi ortodoxii Hlopi (țărani mojici), au azi biserici în Toporăuți, Rarancea, Boian, Sadagura, Coțmani, Vascăuți, Zastavna și Broscăuți, dar fără prea mulți ascultători, Românii înțelegând a rămânea departe de modernismul Rusnecilor galițieni. Acțiunea acestora nu a prins de altfel decât acolo, unde sărăcia locuitorilor și lipsa de inițiativă a preoților a îngăduit înstrăinarea. Masa cea mare a poporului este refractară propagandei papistașe în Bucovina, ori câte concordate și episcopate ar mai plănui pe viitor Vaticanul. Și ce n'am făcut eri, resleți, vom face astăzi, când suntem la o laltă 14.000.000 Români?

Vor înțelege oare catolicii, măcar de aci înainte, ori vor întinde coarda propagandei mai departe? Viitorul ne-o va dovedi. Se pare însă, că — după semnele care ne vin din alte părți, și dacă nu o fi cu supărare, chiar după constatările făcute la încoronare, catolicii își pregătesc un plan de mobilizare generală, pentru a cuprinde și ce a mai rămas neapucat de ei. Cu alte cuvinte, un

nou „Deutschland über alles“. Numai să nu plesnească și coarda Sanctității Sale, cum a plesnit aceea a lui Wilhelm!

Fapt este, că biserica noastră nu poate rămâne indiferentă în fața acestor încălcări. Dela 1699, între noi și înaltul părinte dela Roma s'a iscat un proces, care odată și odată trebuie să-și găsească un deznodământ.

Știm foarte bine, că în timpul războiului european, și mai ales cătră sfârșitul lui, când Nemții ne vârăse cuțitul în beregheată, „Sanctitatea sa“ cerea, prin D-l Marghiloman, pe lângă munții și codrii noștri, egalitate, dacă nu mă înșel, între biserica românească și cea catolică; astăzi s'ar mulțumi cu ceva episcopate. Să aibă răbdare până cresc copiii, ce îi învățăm astăzi în școalele noastre.

Când apele românești vor intra cu totul în matcă, îl vom pofti să asiste la adevărata unire a bisericilor noastre și-i vom da, ca dar la plecare, o coroană de crin; cu inscripția scumpă inimei sale: Biserica „unită“ română — regrete eterne.

„Arhivele Olteniei“

Gramatica română a lui Gheorghe Lazăr 1821.

— Intregire —

II. BCU Cluj / Central

După desfășurarea acestora de sine ni-se pune întrebarea, este ori nu asemănare între gramatica manuscrisă a lui Lazăr și cea a lui Eliad și Ioan Pop?! Dacă există asemănare, în ce consistă și în ce măsură?

Eliad a fost discipolul lui Lazăr și în scurt timp coleg de studii. Tot coleg de profesorat era lui Eliad, după stângerea lui Lazăr din 1823, și Ioan Pop. Ambii propuneau gramatica națională și încă din manuscrise, până în 1828. Lazăr își avea gata terminată gramatica sa în anul 1821. Ba, cum am aratat în comunicatul precedent, cu șasă ani mai înainte, pe vremea profesurii sale din Ardeal, avea terminată Gramatică română-germană.

Lazăr e cunoscut în istorie ca bărbat energetic. Deși „de jure“ și „de formă“, pro formă, știm, că director la Sf. Savu era altul, totuși în faptă toate se proiectau și executau după bunul plac al lui Lazăr! Având el la îndemână compozițiunea sa, nu va fi putut permite, că aceea să nu servească de îndreptar pentru profesor și elev atunci adecă, când nu era manual. Și dacă compoziția din chestiune a fost îndreptarul lui Eliad și Ioan Pop la prelegeri, e aproape cu neputință să presupunem, că nu a influențat în careva chip și grad gramaticile lor de mai apoi!

Problema aceasta e ardentă azi, la o sută de ani dela decesul lui Lazăr, pentru că numai

dacă e soluționată drept, putem înțelege pe dep-lin pe Gh. Lazăr, pe care îl sărbătorim numai că bărbat epocal și îndrumător de cultură, nu însă ca pe un erudit și mai vărtos nu ca pe un filolog și îndrumător de limbă.

Dacă apoi gramatica lui Eliad are împrumutări din gramatica lui Lazăr, atunci Lazăr este la rândul său părtaș laudelor, ce mai ales în timpul mai recent se aduc lui Eliad din partea criticilor noștri, pentru compunerea gramaticii din 1828.

Știm bine, că eul unui Eliad nu poate să nu stăpânească întreagă sa gramatică, ca în general toate lucrările sale; mai departe apoi, se vede cât colo pe ea pecetea groasă a vederilor filozofice ale lui Condilac, în vreme ce Lazăr ținea morriș la Kant, — totuși dascălul Lazăr presupunem, că își are aportul său în marele și izbutitul debut al școlarului său.

Iată ce importanță dă dl. Gh. Bogdan Duică gramaticii laudate, în lecțiile sale dela universitatea din Cluj, ținute în eara 1919, asupra literaturii noastre moderne:

„... gramatica, marele, eroicul îndemn spre alcătuirea limbii literare moderne... a fost o operă salvatoare. Soluțiunea găsită de Eliade în gramatica sa era căutată chiar de mult, dela Jenăchiță Văcărescu; în timpul lui Eliade o căutau pararel feluriți scriitori. Norocul și talentul i-au rezerva-to lui.

„... Concretizând cu succes multe, îndelungate tendințe de a da limbii românești o formă în stare să între victorios în literatură, cu consimțământul tuturor literaților contemporani într'adevăr chemați, gramatica lui Eliade a fost un triumf al așteptărilor și o satisfacție a orgoliului național care-l așteaptă“.

„Sosind într'un timp, în care spiritul național, trezit mai de mult, fusese împins înainte de impetuositatea sinceră a lui G. Lazăr și de țărâneasca întransigență a lui Tudor Vladimirescu, gramatica încărcată de același duh național răsună departe, ca ecoul din vale în vale. Având curajul de a-și desvâli conștiința valorii sale fără falsă sau dreaptă modestie, care de obicei caracterizează începuturile literare, ea se impuse cum un stăpân tare se impune casnicilor săi...“

„... Toate mințile luminate ale păturei culte cereau așadar reforma limbii, prin îmbogățirea ei cu vorbe trebuincioase noiei culturi, care ne atingea și prin „canonisirea“ gramaticală. Și anume nu în București numai, ci și aiurea“.

„Dintre toți acești buni Români ai timpului Eliade se înaltă cu un cap, cu două mai sus, și după o muncă serioasă, îndemnată, de

sigur zilnic, de acel dor al mediului său, de stăruința și visul acestui mediu, el întrupă gramatica sa. Fluturând-o de-asupra capetelor uimite, ar fi putut să o declare steag al lor, prapor al lor; ar fi putut zice: *Heureca!*, și ar fi putut încheia: *Acum părăsiți confesiunile și nesiguranțele, și veniți după mine!*"

(Urmează).

De pe marginea cărților bisericești.

Reproduceri după însemnările vechi din diferitele cărți bisericești și protocoale ale bisericilor din Mehadia.

De preotul „Coriolan Buracu.

Pe cazanie (Râmnic 1798).

„Iereu Atanasie Stoica de Hațeg fu preot în Râmnic de episcopul Grigorie în anu 1744, în anul 1744—48 de Uniți fu urgisit rău, în anu 1749 și 1750 veni preot în Sebeși, preot din Sebeși fu în Obreja paroh pus. An. 1750 în Caransebeș fu instalația noului episcop Ioan Georgevici unde 6 *Mehedinți* acolo fiind și ei cerură încă un preot bun să li să dea. Episcopu le făgădui a-le da și așa făcură rânduiială o cocie cu 5 cai, veni în Obreja unde și maica mea Varvară cu fețița născută Versavia într'acea zi dela Hațeg ajunsără și așa fu porunca, aceea cocie îndată să l'incarcă cu ce are și în Mehadia săi aducă și veni. doi ani fără de casă șazură la Oberknezu și la Marin Ibrăitaru. La cel din urmă sânt născut eu Nicolae, anu 1750. Fevr. 24, unde-i acuma Ion Șileagă. Tată meu fu aicea paroh dela 1750 până 1786, dela 1786 dând parohia sa frăține meu George. Sfinția sa rămasă duhovnic. În anu 1788 fugi de Turci până la Balaton laturea cu loză, deacolo în Lugoj duhovnic apoi veni în Orșova vekie, având podagra durerea picioarelor în anul 1792 Martie 21 au răposat. Eu cu 4 preoți cu cinste lam petrecut și puindul în groapă în Biserică, ajunsă din Țară și fratemeu Costa". N. Stoica protopop.

„Protocolul botezaților tabela I“.

„1803 Iulie 18. Domnu Oberster Orescovics me chiamă și intrabă poate să face cheia din taină pre glob către Jablanița fiindcă eri 29 mulți ofițeri Ingeniri cu ei 5 căpitani zisese 5 poduri cheia tot gata va plăti 24.000 li eu le zisai adom 2.000 mii și 19 Iulie cu Borchescu și 10 aurari țigani a lucra începui. Capitanii veniră la Obersteru să văitară căci cu mine au tocmit că și ei cu satele o pot face fără de poduri, șim zisă să mă las. Peste un an stătu, nu să lucră nimic la ea.

1804. 23. Octomvrie. Eu în Caransebeș fui la Oberstul Orescovics vorbisăm de cheia Globului să începem. În 15. Noemvrie 1804 câte osută de oameni începură a lucra, în 15 Martie 1805, au fost gata tot drumu și chilendra pusă — fui de o văzui“.

Tabela II.

„1808. Servienii luară dela turci Negotinu, Cladova totă Craina,

1813. Turcii su *Regep aga* cu viziru cu mare oste în Craina veniră.

1813. 10 August cu tunu omorără pe haiduc Velco în Negotin și luară șanțurile cu Negotinu.

1813. 14 August luară cetatea Cladova, 15 August Techia, sârbii fugiră.

1813. 10. Sept. luară turcii Porecea târziu îi tăeară îi robiră. 1. Octomvrie luară turcii cetatea Beligradu, Sabațu adecă totă Serbia, sârbii ce au scăpat, *Regep aga* unora au ajutat.

1813. Impărăția turcească pe *Regep* cheamă il mânăra undeva la oaste el fu și porunca împlini, fu cinstit și îndărăt a veni slobozit din Țeilgrad eși 1814.

1814. Octomvrie 1. *Regep aga în Rusciuc de pașa fu tăiat*, Gocian sa turcit.

1814. Noemvrie veni oste turcească împărătească în Craina, apoi veni Veli pașa turcii între sine ostrovienii lui *Regep* să bal cu cei împărătești la Cladova.

1814. Companiile noastre cu ofițirii să adunară în Tuferi vro 4 companii erau oastea împărătească turcească cu pașale, să bătea cu frații lui *Regep* din ostrov, în Cladova eșiă.

1815. Turcii din ostrov cetate (Neursova, Ada Kaleh) frații lui *Regep* aga, Adem, Bechir și Șali aga toată vara să bătură cu cei împărătești până în noemvrie. 1815. Șali aga să dusă în Cladova la Veli pașa și se vorbiră să prede ostrovu cu acord. Și în 20 Noemvrie veni pașa în cetate.

1815. Șali aga având bani la unii de ai noștrii în Rușava, acu cere să gea. și mare comisie domni de ai noștri 2 maiori auditori, căpitani incvizitie.

Despre *Regep* aga — după tradiția din comuna *Tufări* și comunicată de decedetul dr. *Ioan Popovici* păr. *Gheorghe Tălcu* din Jablanița — se știu următoarele:

După luptele dintre Turci și Austrieci, încheiate cu pacea dela Belgrad 1739, Turcii cari au rămas stăpân și peste insula Ada-Kaleh, numită pe atunci încă Rușava nouă, de multe ori treceau pe teritorul nostru, jăfuiindu-l și luând robi. Între acești robi a fost și un român cu 3 copii ai lui din *Tufări*. Turcii au luat copiii și i-au crescut ostășește, din cari au eșit 3 agi, comandanți de oaste, vestiți. Când băiatul cel mai mare, *Regep* aga, a fost numit de comandant al insulei de azi *Ada-Kaleh*, 1813, în luptele avute cu Austrieci și cu Sârbii, a ajutat foarte mult pe creștini. În acelaș an, într'o noapte, *Regep* veni în comuna *Tufări* și chemă pe toți bătrânii satului și sub jurământ le spuse, că *el este român și creștin de origine din Tufări* și ca mărturie le dă bani în aur și tot materialul necesar pentru zidirea sf. biserici, pe care o și ridicară în a. 1815. Până la renovarea din nou a acestei biserici, se vedea zugrăvit în tinda bisericii un turc cu fes pe cap. Locuitorii, cari au uitat tradiția, au hotărât ca „*turcul cu fes*“ — păgân să fie șters din sf. biserică. Și deodată cu ștergerea ultimei amintiri a unei scene zguduitoare din drama neamului nostru, — s'a întins și pânza uitării peste ele.

O sărbare emoționantă în Mehadia.

„Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române” a dispus printr'un apel adresat tuturor filialelor și semnat de *principesa Alexandrina Cantacuzino*, ca „Duminică ortodoxiei, hramul „Societății Ortodoxe”, să se sărbeze în mod deosebit, împreună cu parastas pentru eroii neamului.

Filiala Mehadiei, sub prezidiul dnei *Cornelia Chiticeanu*, pătrunsă de duhul importanței a luat cele mai estinse măsuri, ca această sărbare pioasă să reușească pe deplin.

S'a dispus facerea unei table, pe care să fie trecuți toți cei morți în război sau în urma ranelor din război; s'au procurat 2 icoane sfinte și o candelă, care să ardă la icoanele din apropierea tablei comemorative.

În această zi biserica a fost tixită de lume, de mamele, soțiile și rudele apropiate ale celor dispăruți și toți elevii școalelor primare în frunte cu învățătorii, toate autoritățile și o delegație a parohiei rom.-catolice în frunte cu parohul lor.

Serviciul divin și parastasul a fost oficiat de pâr. *Coriolan I. Buracu* inițiatorul acestei opere frumoase și creștinești, rostind o cuvântare despre însemnătatea Duminicii ortodoxe, despre jertfa Neamului etc.

După parastas a urmat sfîințirea tablei și a obiectelor în legătură cu aceasta. Tabela are următoarea inscripție:

Morți pentru Neam și Lege în războiul desrobirii noastre 1914—1919. Iar șirul celor 78 eroi ai comunei Mehadia începe cu generalul Nicolae Cena și învăț. Nicolae Mergea, ambii internți și internați, și în șir cronologic urmează toți ceilalți morți.

Inscripția de jos e: „Eroi au fost, eroi și vor mai fi”. *Duminică ortodoxiei, 1924. „Societ. Ort. Naț. a Fem. Române”.*

În urmă, ofrandele aduse — în mod neobicinuit de multe — s'au împărțit copiilor și celor săraci.

După amezii, s'a aranjat în localul *Grădinei de copii* a Societății Ortodoxe o sărbare școlară în onoarea eroilor morți, cu cântece, disertajii, declamațiuni și producțiuni din partea Grădinei de copii. Asemenea sărbări se aranjează de altcum în fiecare Duminică.

După terminarea acestei producțiuni, publicul a trecut în „Casa culturală” complex mobilată și aranjată (inventariul valorează 43.000 Lei) — sub îngrijirea preotului Buracu, care e și bibliotecar.

Tot cu îngrijirea membrilor „Societății ortodoxe”, s'a pus temelie unui fond pentru ridicarea unui monument în amintirea celor căzuți, care în ultimele zile a atins cifra de aproape 5.000 Lei.

Monumentul se va ridica încă în vara acestui an în mijlocul *grădinei eroilor*, ce se face de către școala primară, dinaintea casei comunale.

Nu putem trece cu vederea faptul, că de când s'a înființat „Societ. Ortod.” în comuna noastră, spiritul de jertfă s'a potențat în mod deosebit de simțitor. Din anul 1921 până la 1923, la biserică s'au încassat 67.244.52 Lei, iar acum dispune în efecte, în bani și legate de suma 50.000 Lei, la „Societ. Ortodoxă” s'a încassat peste 50.000 Lei, iar pentru alte scopuri culturale alte 20.000 Lei. Deci comuna Mehadia în 3 ani a jertfit pentru scopuri bisericesti și culturale peste 140.000 Lei, o sumă considerabilă față de atâtea nevoi ale populației sărace și lipsite.

Unde este însă inimă, voință și bună înțelegere, orice faptă nobilă trebuie să biruiască.

Correspondent.

Ș T I R I

Alegerea episcopului de Huși. Marele Colegiu electoral, cum am fost anunțat și noi în numărul trecut, s'a întrunit Miercuri la Camera, sub președinția I. P. S. S. Mitropolit primat dr. Miron Cristea, să aleagă un episcop în scaunul rămas vacant la Huși prin demisia P. S. Sale Nicodim.

Înainte de alegere, un Te Deum a fost oficiat în Sf. Mitropolie de către P. S. Sa Episcopul militar Justinian Teculescu și de clerul mitropolitan, asistând membrii guvernului, parlamentarii și membrii Sf. Sinod și ai Consistorului.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat *Miron* a deschis ședința la ora 11 și 15, a citit articolele din lege privitoare la alegerea de episcopi și apoi a anunțat, că la birou și-au depus candidaturile P. S. Sa *Iacob Antonovici*, episcopul Dunării de Jos și P. S. Sa *Arhiereul Teofil Mihăilescu*.

Sa procedat la vot, votând clericii și parlamentarii ortodoxi și rezultatul alegerii a fost:

P. S. Sa Episcopul *Iacob Antonovici* al Dunării de Jos a întrunit 201 voturi și a fost proclamat ales, P. S. Sa *Arhiereul Teofil* 27 voturi și P. S. Sa *Arhiereul Ilarion Băcăuanul* 6 voturi.

P. S. Sa *Iacob*, noul ales, a rostit o scurtă cuvântare de mulțumire pentru încrederea ce i s'a exprimat și a asigurat lumea, că va păstori cu acelaș duh creștinesc-dreptcredincios și în eparhia Hușilor, pe ai cărei credincioși îi prețuește pentru vrednicia și credința lor.

Solemnitatea s'a sfârșit la ora 12 jum.

Alegere confirmată. Consistorul diecezan, în ședința sa din 5/18 Martie a. c., a aprobat alegerea cand. de preot *Coriolan Ionescu* de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă parohul *George Gârbacea* din Brănești.

Deputat congressional pe noul period de 3 ani 1923—1915, în cercul XVIII. Biserica albă a fost proclamat ales dl. *Romul S. Molin*, ziarist în Timișoara.

Biserica ortodoxă sârbească încă și-a stabilit statutul organizării sale unitare în înțelegere cu reprezentanții guvernului. S'a dat bisericii *autonomie*. Statul acordă acoperirea cheltuielilor bisericii, vărsând cassa statului în cassa patriarhatului sârbesc ajutorul anual în 12 rate lunare egale. Episcopii și parohiile au dreptul a impune credincioșilor *dare de cult specială*. Religia se propune în școalele primare de parohi și învățători de religie. Supraveghierea lor o au episcopii. În școalele secundare și profesionale religia o predau învățătorii de religie, numiți de ministrul cultelor la propunerea chiriarhului. Profesorii și agregajii facultății de teologie se numesc după prealabila înțelegere cu Sf. Sinod. Planul de învățământ religios și manualele se aprobă de Sf. Sinod.

Ratificarea unirei Basarabiei de către Corpurile legiuitoare franceze. Proiectul de lege pentru ratificarea convenției interaliate referitor la unirea Basarabiei cu Țara mamă a fost votat de către Camera și Senatul francez.

Guvernul nostru a trimis o telegramă de mulțumire președintelui guvernului francez pentru acest sprijin frățesc, care este merit să ușereze poziția României în această chestiune în preajma tratativelor dela Viena cu Rușii.

Cum înțelege un prelat catolic să-și țină jurământul de fidelitate. Fostul episcop rom-catolic de Oradea-mare, contele Nicolae Széchenyi a decedat acum câteva luni la Budapesta. Zilele acestea a fost prezentat judecătoriei din Oradea-mare testamentul lui, scris încă în Februarie 1923 în Budapesta.

În introducerea episcopului scrisese, că a făcut testamentul pe baza autorizației ce a obținut-o „dela regele ungar Carol IV.” Mai departe declară, că ar fi voit să-și găsească odihna de veci la Oradea-mare, dar fiind situația schimbată, dispune să fie înmormântat la Orosháza „pe pământ maghiar”.

Urmează apoi dispoziții cu privire la diferite legate, iar ca moștenitor principal designează „Fundăția de binefacere Sacre-Coeur” din Oradea. Dispozițiile privitoare la această fundațiune prevăd condițiuni, că *cât timp Oradea-mare se va afla sub suveranitatea română, să se administreze și fructifice pe teritoriul maghiar, până la eliberarea Orăzii-mari, etc.*

Iată episcopul catolic, care abia cu un an mai înainte a depus jurământul de fidelitate, cum a înțeles să răsplătească încrederea leală și bunăvoința ce i-a arătat într'un mod atât de cavaleresc din partea noastră.

Progresele telefoniei fără fir. Ultima desfășurare interesantă în telefonie fără fir este hotărârea luată de „Great Western Railway” de a instala receptoare telefonice în toate trenurile expres spre a fi uzate de pasageri, cari vor plăti o mică taxă suplimentară.

S'au făcut experiențe încununată de succes în trenuri echipate cu receptoare telefonice și de unde s'a auzit perfect concertul transmis de stațiunea din Londra, pe când expresul călătorea cu o viteză de 80 mile pe oră.

Ministerul instrucțiuni a fixat ca centru al județelor Timiș-Torontal și Caraș-Severin — orașul Timișoara, pentru examenele de definitivat ale învățătorilor și conducătoarelor ce se vor ține în cursul acestei luni.

Arhiepiscopul din Westminster, cardinalul Bourne, într'o scrisoare pastorală se declară în favoarea unirei bisericilor angliane și catolice.

Din Turcia. Guvernul otoman are intenția să desființeze patriarhatul din Constantinopol, marele rabinat, precum și toate școlile particulare grecești, armenesti și evreești. De asemenea se va introduce alfabetul latin în locul alfabetului actual.

Musulmanii din Egipt nu vor să recunoască de calif pe regele Hussein, protejatul Angliei.

Bucureștii port. Un consorțiu de industrii germane a trimis în Capitală o delegație de ingineri, cari studiază chestiunea construirii unui canal navigabil de la București la Oltenița. Oferta vine din partea firmei Polensky et Zolner din Berlin, care posedă mijloace de a efectua această lucrare într'un timp cât mai scurt posibil. După calculele făcute, canalul, lucrat în beton, ar costa 600 de milioane, cu toate eforturile pentru instalațiile unui port modern în sudul Capitalei.

Consiliul tehnic superior studiază propunerea.

În Biblioteca Institutului Biblic al bisericii ort. rom. au apărut până acuma următoarele broșuri:

Nr. 1. „Lazăr Diacul”, întâmplare adevărată, de Preotul Dr. Sebastian Stâncu.

Nr. 2. „Patimile Mântuitorului”, de Dr. Gr. Griveanu.

Nr. 3. „Impotriva beției”, de Dr. Miron Cristea, Mitropolit primat.

Nr. 4. „Donă întâmplări minunate”, de Preotul Gr. Pisculescu (Gala Galaction).

Prețul unei broșuri: 5 Lei. Se pot comanda la „Librăria Diecezană”.

Bibliografie.

A apărut:

„Noua Revistă Bisericească” de sub direcția dlui Teodor T. Păcescu. Anul V, nr. 19—22 (1 Ian. 29. Febr. 1924). București. Abonament anual: 50 Lei.

„Biserica Ortodoxă Română”, revista Sf. Sinod. Seria II, anul 42, nr. 2 (515). (Febr. 1924). București. Abonament anual: 100 Lei.

„Cultura Creștină”. Anul XIII, nr. 3. (Martie 1924). Abonament anual: 100 Lei.

„Ramuri — Drum drept”. Anul XVIII, nr. 5—6 (1—16. Martie 1923). Craiova. Abonament anual: 100 Lei.

„Anuarul LIX al liceului românesc Andrei Șaguna” din Brașov, pe al 79-lea an școlar 1922/23, publicat de Dr. Iosif Blaga director.

„Anuarul Școlii normale de stat pentru băieți și al Institutului pedagogic diecezan ort. rom. din Caransebeș pe a. școl. 1922/23, publicat de Alexandru Bujiu, director substituit.

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de capelan în Apadia, protopresbiteratul Caransebeșului, sistemizat cu decisiune consistorială ddto 7 Octombrie 1919 No. 2457 B; se iese concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în organul eparhiei „Foaia Diecezană.”

Emolumente:

1. A treia parte din sesiunea parohială, constând din 30 jugere și din intravilanul de 1200 st. □, după care alesul capelan are să plătească dările publice.

2. A treia parte din venitele stolare și birul parohial uzitat

Alesul capelan se va îngriji singur de cortel.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea să-și înainteze petițiunea de concurs, instruată conform regulamentelor existente și adresată comitetului parohial din Apadia, P. On. Oficiu protopresbiterat din Caransebeș, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Apadia, din ședința comitetului parohial ținută la 18 Februarie 1924.

1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterat.

Nr. 75/exc. 1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol din Caransebeș, în sensul §-lui 102 art. de lege LX din 1881, și în sensul §-lui 19 art. de lege XLI. din 1908 prin această publică, că în urma decisiunii Judecătoriei de ocol din Caransebeș de sub Nr. 826/1923 efectuându-se execuțiunea, la 3 Aprilie 1923, în favorul următoarei „Sebeșana” Cassă de păstrare, reprez. prin avocatul Dr. Nicolae Ionescu. contra urmăritului pentru suma de 10.000 Lei — bani capital și acces., mișcătoarele cuprinse și supra-cuprinse, cari s'au prețuit în 10.500 Lei — bani și anume: mobile de casă se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisiunii Nr. 872/1923, G. a Judecătoriei de ocol Caran-

sebeș, pentru încasarea pretenziunii de 10.000 Lei — b. capital, cu 8% interese din 30 Martie 1923 și spesele de 1299 Lei 60 bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 5-lea Aprilie 1924 la orele 3 p. m. în comuna Caransebeș** la locuința executivului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus în sensul art. ce lege LX. din 1881: §-ul 107, 108 se vor vinde celor dari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întrucât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației în sensul §-ului 120 a legii LX. din 1881: se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 15-lea Martie 1924.

Mihail Guran
executor jud. reg.

Judecătoria ocolului Caransebeș secția cf.

Nr. 100/1924 cf.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoara „Sebeșana“ Cassă de Păstrare soc. an. din Caransebeș contra urmăriților Petru Daia și a soției sale născ. Anisia Sporia dom. în Bolvașnița, la cererea urmăritoarei.

Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională, în baza §§. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, — asupra imobilelor înscrise în cf. a comunei Bolvașnița (din circumscripția Judecătoriei ocolului Caransebeș) Nrul coalei cf. 16: A 1. 1 No top. 985/1 Padure în Dealul Lunca în înt. de 187 st. □ în prețul de strigare Lei 50; — A 2 No top. 1867/2 Arătura în postata Dealul Mic în înt. de 202 st. □ în prețul de strigare Lei 180 — și în Nrul coalei 17: A 1 No top. 412/2. Grădină în postata Seliște în înt. de 94 st. □ în prețul de strigare Lei 130. — A 2 No top. 983/1 Arătură în postata Lunca în înt. de 186 st. □ în prețul de strigare Lei 170. — pentru încassarea creanței de 217 lei capital, interese de 6% dela 17 Martie 1812, spese de proces și de executare de 36 lei 50 bani, fixate până acum, spese de 90 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune pentru încassarea creanțelor de 139 lei capital și accesorii, de 51 L. capital și acc., și de 10 L. 80 bani capital și 21 L. capital și acc. precum și pentru încassarea creanței de 61 L. 50 bani cap și acc. a firmei „Albina“ Institut de credit și de economii din Sibiu, — pentru încassarea creanței de 52 L. 04 bani de 33 L. cap. de 28 L. cap. și acc. a Primei Casse de Păstrare soc. an. din Caransebeș, — a creanței de 86 L. și 86 L. cap. și acc. a firmei „Banca Poporală“ soc. an. din Caransebeș, — a creanței de 35 L. 60 bani cap. și acc. a lui Rosenfeld Arnold din Caransebeș, — a creanței de 15 L. cap. și acc. a lui Dr. Ilie Gergely din Caransebeș.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii, în ziua de **29 Martie 1924 ora 9 la casa comunală a comunei Bolvașnița.**

În baza §. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de două treimi din prețul strigării (§. 26. XLI. 1908.)

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție, 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție, socotite pe cursul fixat în §. 42. LX. 1881, ori să predea aceluiași delegat chitanță de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției; și să semneze condițiunile de licitație (§. 147, 150, 170, legea LX. din 1881, §. 21 XLI. 1908.)

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește aceasta îndatorire, nu se va ține seamă de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, la 11 Ianuarie 1924. **Petö** m. p. judecător.

Pentru conformitate

Calo
conducător.

Nr. 79/exec. 1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol din Caransebeș, în sensul §-ului 102 art. de lege LX. din 1881, resp. în sensul §-ului 19 art. de lege XLI. din 1908, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecătoriei de ocol din Caransebeș de sub Nr. 603/1923 efectuându-se execuțiunea, la 3 Noemvrie 1923, în favorul urmăriților Nicolae Sirbu, reprez. prin avocatul Dr. Ernest Róth; contra urmăritului pentru suma de 1500 Lei — bani și acces. mișcătoarele cuprinse și supracuprinse, cari s'au prețuit în 4000 Lei — bani și anume: 1 armă de vânat și 1 porc se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului Nr. 3018/1923 G. a Judecătoriei de ocol Caransebeș pentru încasarea pretenziunii de 1500 Lei — bani capital, cu 5% interese din 9 Martie 1923 și spesele de 1273 Lei 25 bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 4-lea Aprilie 1924 la orele 5 p. m. în comuna Rusca-Montană** la locuința executivului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus, în sensul art. de lege LX. din 1881: §-ul 107, 108, se vor vinde celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întrucât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației în sensul §-ului 120 a legii LX. din 1881: se va efectua și în favorul lor.

Caransebeș, la 14 Martie 1924.

Mihail Guran
executor jud. reg.

BANCA DE CREDIT DIN CARANSEBEȘ S. A.**Convocare.**

Domnii acționari ai „Băncii de Credit din Caransebeș S. A.” sunt invitați la a

XII. Adunare Generală Ordinară

care se va ține în Caransebeș, la 13. Aprilie 1924 st. n. la 11 ore a. m. în localitățile institutului.

ORDINEA ZILEI:

1. Alegerea a 2 acționari pentru autentificarea protocolului.
2. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghiere despre anul de gestiune expirat. Pertractarea bilanțului. Darea absoluturului. Propunerea Direcțiunii și a Comitetului de supraveghiere referitor la distribuirea profitului net.
3. Alegerea Direcțiunii.
4. Alegerea membrilor din Comitetul de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTIVA**CONTUL-BILANȚ****PASIVA**

Cassa în numărar	170308	23	Capital societar	1000000	—
La bănci	109028	32	Fondul de rezervă	260000	—
Cambii de bancă	1305235	60	Depuneri	4706045	73
Efecte proprii	12041	49	Reescompturi	181580	—
Debitori	8317290	35	Creditori	3629978	15
Realități	150000	—	Dividende nereclamate	875	—
Mobilier	1000	—	Interese transitoare	162463	20
			Profit	123961	91
	10064903	99		10064903	99

PIERDERI**CONTUL DE PIERDERI ȘI PROFIT****PROFIT**

Cheltuieli de gestiune, de călătorii și de birou, salarii, interese, dare, descrieri etc.	530668	98	Report din anul 1922	1351	78
Profit	123961	91	Interese, Provisiuni și alte venituri	653279	11
	654630	89		654630	89

Caransebeș, la 31 Decembrie 1923.

Direcțiunea.